

(12[24].01.1807–29.08[10.09].1890), випускник КДА – держ. службовець, географ, кліматолог, метеоролог, краєзнавець.

Нар. у с. Захаровка Лівенського пов. Орловської губ. (нині – Воловського р-ну Липецької обл. РФ) у сім'ї дякона. Закінчивши Орловську ДС (1821–27), навчався у КДА (1827–31), де здобув ступ. магістра богослов'я і словесних наук (ухвалу Конференції КДА від 16.07.1831 затверджено Комісією духовних уч-щ 30.09.1831).

Після закінчення КДА був призначений на посаду професора словесності Тифліської ДС. У 1838 за власним бажанням звільнився з духовного стану і вступив на митну службу. У 1845 – чиновник із особливих доручень митної частини Закавказзя. Після реорганізації митної служби очолював Бакинське карантинно-митне правління (з 27.07.1847). У 1866–67 – ревізор Бакинського карантинно-митного округу. У 1867 вийшов на пенсію за віком у чині дійсного статського радника. Займався активною громадською діяльністю. Входив до складу попечительської ради Бакинської жін. гімназії (1875–82). Був членом Тов-ва Св. рівноапостольної Ніни.

Помер у м. Баку (нині – столиця Азербайджанської Республіки) на 84-му році життя.

С.-А. відомий як вчений-природознавець, один із перших підкорювачів (у 1834, 1839, 1845) і дослідників г. Арарат (згаслий вулкан на Вірменському нагір'ї в Туреччині). Перебуваючи на службі в Баку, здійснював нагляд за місцевою метеорологічною станцією та роботами з виміру рівня Каспійського моря. Уклав перші історико-геогр. описи Баку й околиць (у т. ч. давньої мечеті Бібі-Ейбат), маршрутів від Баку до С.-Петербурга та Півд. Уралу. Був дійсним членом Рос. Імп. геогр. тов-ва. Надрукував низку подорожніх записок та краєзнавчих нарисів у періодичних виданнях («Вестник Русского географического общества», «Кавказский календарь», «Отечественные записки», «Северная Минерва», «Кавказ», «Москвитянин» та ін.).

Осн. тв.: Письмо из Тифлиса // Северная Минерва. – 1832. – Ч. 2. – № 12. – С. 347–380; Восток на Арарат, или Вакациальная прогулка от Тифлиса до вершин Арарата. – М., 1839. – 101 с.; Второе посещение Арарата. (Из путевых записок) // Отеч. зап. – 1845. – Т. 38. – № 1. – С. 12–25; Баку // Кавказский календарь на 1852 г. – Отд. III. – Тифлис, 1851. – С. 296–309; Описание Бакинского уезда Шемахинской губернии // Кавказский календарь на 1855 г. – Отд. III. – Тифлис, 1854. – С. 500–514; Путевые записки от Баку до С.-Петербурга в 1849 году // Москвитянин. – 1851. – Ч. 2. – № 6. – С. 85–96; Путевые записки от Баку до устьев Урала // Вестник Русского географического общества. – 1854. – Ч. 10. – № 2. – С. 121–166.

Опубл. дж.: Кавказский календарь на 1846 год. – Тифлис, 1845. – С. 223; [Те саме] на 1847 год. – Тифлис, 1846. – С. 249; [Те саме] на 1848 год. – Тифлис, 1847. – С. 99; [Те саме] на 1866 год. – Тифлис, 1865. – С. 68; [Те саме] на 1867 год. – Тифлис, 1866. – С. 68; [Те саме] на 1869 год. – Тифлис, 1868. – С. 72; [Те саме] на 1876 год. – Тифлис, 1875. – С. 84; [Те саме] на 1883 год. – Тифлис, 1882. – С. 98; Акты и документы, относящиеся к истории Киевской Академии. – Отд. III (1796–1869 гг.). – Т. 5 (1823–1869 гг.) / с предисл., введ. и прим. проф. прот. Ф. И. Титова. – К., 1915. – С. 65, 69, 167.

Літ.: Гумбатова Т. Великая святыня мусульман Биби-Эйбат. – Режим доступу: <https://www.proza.ru/2012/06/17/1>. – Назва з екрана; Вона ж. Баку в первой половине XIX века. – Режим доступу: http://www.azeri.ru/papers/echo-az_info/93/. – Назва з екрана.

С. Л. Кузьміна

СТАВРОВ Платон Іванович [рос. Ставров Платон Иванович] (1798*–1833), протоієрей, випускник і викладач КДА – священнослужитель РПЦ, церк. педагог.

Нар. у слоб. Белогор'є (рос. Белогорье) Острогозького пов. Воронежської губ. (нині – село в Подгоренському р-ні Воронежської обл.) у сім'ї Івана Дмитровича та Євдокії Іванівни Ставрових. Батько С. Іван Ставров (1771–1848), священник Спасо-Преображенської церкви (1798–1848, з 1816 – у сані протоієрея) і місцевий благочинний (з 1801), вихованець Воронежської ДС (1784–93), був помітною постаттю у церк. і культ. житті краю. У студентські роки брав участь у здійснюваному під керівництвом тодішнього префекта семінарії Євфимія Болховітінова (див. Євгеній (Болховітінов)) перекладі з франц. мови книжки «Вольтеровы заблуждения», вида-

* Згідно із формулярним списком (ІР НБУВ. – Ф. 160. – № 1308).

ної в Москві у 1793. Ще під час навчання обіймав у Воронежській ДС посаду вчителя грец. мови (1791), математики (1792), лат. синтаксису (1793). У 1818 ініціював запровадження у Воронежській єпархії церк. б-к; був відомим проповідником; заслужив повагу і любов парафіян. Своему синові прищепив любов до науки і найкращі моральні якості.

У 1810 С. вступив до Воронежської ДС, де виявив значні успіхи в навчанні, особливо – у вивченні філософії та франц. мови. Ще семінаристом познайомився і зотоваришував із майбутнім декабристом і поетом Кіндратом Рилєєвим (під час його перебування у Белогор'ї в 1817), з яким у подальшому підтримував дружні стосунки.

Після закінчення середнього відділення Воронежської ДС восени 1819 С. став студентом щойно відкритої КДА. Продемонстрував видатні здібності в опануванні філос. і богослов. наук. Протягом навчання очолював розрядний список і лише наприкінці академ. курсу поступився першістю Івану Борисову (див.: *Інокентій (Борисов)*).

Закінчивши КДА (1823) зі ступ. магістра богослов'я і словесних наук (затверджений Комісією духовних уч-щ 17.09.1823), як один із найкращих випускників був залишений у КДА на посаді бакалавра церк. словесності (з 17.09.1823).

07.01.1828 переведений, за власним бажанням, на посаду професора філос. наук Воронежської ДС. Згодом викладав також алгебру, фізику та пасхалію, виконував функції помічника інспектора (16.06.1828–05.05.1829) і члена семінарського Правління (07.08.1828–05.05.1829). Залишився в історії Воронежської ДС як один із найкваліфікованіших її викладачів. Заслужив повагу і любов учнів. Мав вплив на формування рос. поета Андрія Сребрянського (1809–1838), вихованця Воронежської ДС (1825–31).

У 1829 прийняв священство: 01.03 рукопокладений єпископом Воронежським і Задонським Антонієм (Смирницьким) у сан диякона; 03.03 – у сан ієрея. 29.03.1829 піднесений до сану протоієрея Воронежського Бла-

говіщенського кафедрального собору. З 25.08.1829 брав участь у засіданнях Воронежської духовної консисторії. 18.11.1829 призначений членом Ком-ту «Императорского человеколюбивого общества».

За часів настоятельства С. Благовіщенський кафедральний собор перебував у стані реконструкції. 11.12.1831 під час заміни підлоги у соборі було віднайдено нетлінні мощі першого єпископа Воронежського Митрофана (1623–1703), канонізація якого відбулася 06.08.1832.

Помер у Воронежі на 35-му році життя. Був похований на кладовищі поблизу кафедрального собору. Кладовище і собор невдовзі ввійшли до комплексу Воронежського Благовіщенського Митрофанового чол. монастиря, відкритого 01.09.1836 (закритий у 1929; остаточно зруйнований разом із кладовищем у 1950-х під час зведення на його місці будівлі Воронежського держ. ун-ту).

Осн. тв.: Слово в день Сретенья Господня // Некоторые опыты упражнений воспитанников Киевской духовной академии, изданные по окончании первого учебного курса 1823 года. – К., 1824. – С. 25–52; Слово в Неделю Ваий // Там само. – С. 83–102.

Арх.: ІР НБУВ. – Ф. 160. – № 1308; ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 264; Оп. 3. – Спр. 42, 72.

Опубл. дж.: Николаев А. И. Списки воспитанников, окончивших полный курс семинарских наук в Воронежской духовной семинарии за истекшее столетие (1780–1880) // Прибавления к Воронежским Ев. – 1882. – № 2. – Приложение. – С. 25; № 8. – Приложение. – С. 113; Акты и документы, относящиеся к истории Киевской Академии. – Отд. III (1796–1869 гг.). – Т. 5 (1823–1869 гг.) / с предисл., введ. и прим. проф. прот. Ф. И. Титова. – К., 1915. – С. 2, 44.

Літ.: Аскоченский В. И. История Киевской духовной академии по преобразовании ее в 1819 году. – СПб., 1863. – С. 89–90, 111–112; Самбикин Д., свящ. Воспитанники Киевской духовной академии (1819–1869), поступившие из Воронежской духовной семинарии // Воронежские Ев. – 1869. – № 22. – С. 906–907; Никонев Н. Слобода Белогорье // Прибавление к Воронежским Ев. – 1883. – № 2. – С. 79–81; Буткевич Т. И., свящ. Иннокентий Борисов, бывший архиепископ Херсонский. – СПб., 1887. – С. 29–30, 34; Никольский П. В. История Воронежской духовной семинарии. – Ч. 1. – Воронеж, 1898. – С. 135–136; Ч. 2. – Воронеж, 1899. – С. 86–87; Кесслер И. И. Подгоренский край: С древнейших времен до начала первой мировой войны. – Воронеж, 1994. – С. 116–118.

М. Л. Ткачук